

Kulturní fronta dnes proboujává uvědomělý způsob života podobně jako levicoví umělci před druhou světovou válkou

 radiouniversum.cz/dobes-marek-3d-kulturni-fronta-dnes-probojovava-uedomely-zpusob-zivota-podobne-jako-levicovi-umelci-pred-druhou-svetovou-valkou

Marek Dobeš Díl 3/3

Text 1.9.2024 33 min Přehrát

#Společnost

„Hollywood, a i ‚náročnější‘ kinematografie u nás, se snaží diváka převychovat k obrazu svému,“ říká scénárista a režisér Marek Dobeš s tím, že ve skutečnosti noví filmoví propagandisté netočí pro diváky, ale pro rady, které posuzují správnost myšlení, a v zásadě rozhodují o tom, zda filmař dostane práci příště. Mohou se v takovém prostředí, které se s určitým zpožděním přenáší i k nám, čeští filmaři ubránit ideologickému tlaku? A je vůbec možné natočit film, který nejde s proudem? Náš host otevřeně mluví o autocenzuře, kvótách pro menšiny, a o tom, proč se bojí jít se svými projekty před grantové komise. Na rozdíl od minulosti ovšem existuje možnost nezávislého financování, a je to také na divácích, kteří velice citelně hlasují svými penězi v kinech, nebo na internetových kanálech.

Martina: Já vím, že Disney měl velký finanční propad s tímto novým cancel culture, a řekl, že je to proto, že – nebudu citovat úplně přesně – že diváci jsou ještě nevyzrálí, nejsou připraveni na tyto nové a novátorské přístupy.

Marek Dobeš: Ještě nejsou převychováni.

Martina: Ano, ještě nejsou dostatečně pravověrní. Ale řekněte mi, myslíte si, že je skutečně třeba předělávat Sněhurku a sedm trpaslíků tak, že Sněhurku – anglický překlad Sněhurky je Snow White, tady přece slova něco znamenají, a ona se tak z nějakého důvodu jmenuje – hraje latinskoamerická herečka, a že tam nesmí být těch sedm trpaslíků, protože by to mohlo urážet lidi malého

vzrůstu, a zároveň by to mohlo být třeba vysmíváním liliputánům, a proto je to Sněhurka a sedm různorodých společníků. Nebylo by dobré natočit něco úplně jiného? Protože se člověk nemůže ubránit dojmu, že si už ze mě dělají opravdu legraci. Neměli tedy natočit úplně jiný film, korektní, dokonalý, a ze kterého by možná byly děti překvapené, nebo nebyly – to už nedokážu odhadnout? Jak to vnímáte?

Marek Dobeš: Já to zase vnímám prizmatem zkušenosti. Podle mě tam prostě sedí skupina lidí, kteří chtějí napravovat minulost, kteří chtějí přeprogramovat pohled většinového diváka tím, že zvolí v podstatě nedotknutelné téma, a totálním způsobem ho přepracují, a tak mají pocit, že diváka přeprogramují. Do určité míry, jak jsme si říkali, se domnívám, že se to podaří, protože hranice se posunou natolik, že tam, kde už by vám přišlo – jako se žába cuká v hrnci, když se teplota zvyšuje – že hranice už dál posunout nejde, tak se hranice posunou o dalších x kilometrů, a vy byste se možná smířila s tím, že by se hranice vrátily tam, kde už vám to bylo nepříjemné. Toto je metoda, která funguje.

Já se snažím být v dnešním povídání, pokud možno, nepolitický, obecný, ale tady to asi bohužel jinak nejde. Můžeme se vrátit do naší minulosti, když se podíváme na indoktrinaci, kterou jsme byli zásobeni za socíku. Podívejme se na film o našich vojácích, který se jmenuje – je to o letcích – Velká modrá stěna, nebo tak nějak. Ten je o tom, že čeští letci čelí americkým stíhačům, přeletům amerických letců, a dokonce se jim na konci podaří jednoho Američana uzemnit. Prostě ho s migama sevrou mezi sebou ve vzduchu, on přistane – hraje ho, myslím, pan Jandák, nebo někdo takový, úplně neamerické rysy, nebo pan Krampol, nechci to někomu přiřazovat, ale nějaká česká hvězda – a teď mezi nimi smutně kráčí.

Proč o tom hovořím? Protože tento příběh vypráví o mladém politrukovi, který nastupuje mezi letce, a o starším komunistickém generálovi, který je otcovský, a moudře přijímá politrukovi rady. Skočme o dalších 40, 50 let později, a jsme v situaci, kdy máme

moudrého komunistického generála na Hradě, a nikomu to nepříjde divné, možná s malými výjimkami. Michael Kocáb se vymezil, protože mu nějakým způsobem jeho náboženská výchova velí, aby se ozval. A tento komunistický generál má po svém boku politika, mladou politručku, za svobodna Zelenou, která vystudovala školu Antonína Zápotockého, nebo koho, tehdy možná masového vraha od psacího stolu. Takže je máme na Hradě, a nepříjde nám to divné, protože tehdejší komunistický filmař odvedl výbornou práci.

Martina: Přála bych vám ještě mnoho scénářů, a mnoho divadelních her, ale teď mám o vás trošičku strach, a proto zcela násilně převedu téma úplně jinam.

Marek Dobeš: Děkuji.

Martina: Marku Dobeši, my jsme tady už zmiňovali Leonarda DiCapria, který se takovým zvěstovatelem toho, jak je...

Marek Dobeš: Klimatického dobra.

Nejjednodušší cestou, jak získat peníze na film je ukazovat přírodu, která trpí kvůli lidstvu, a že bylo by dobré omezit počet Evropanů. Ale ukázat, že tím ničíme hospodářství Evropy, je složité.

Martina: Ano, jak je potřeba zachránit zeměkouli, dokonce ho v roce 2014 generální tajemník OSN Pan Ki Mun jmenoval poslem míru Spojených národů na boj s globálním oteplováním. A jak už jste sám zmínil, vyrazil diskutovat do Skotska na konferenci o klimatické změně svým osobním letadlem, což pro nás hnidopichy působilo trochu rušivě. Ale ono to začíná fungovat trošku i obráceně. Když jsem viděla třeba film K zemi hled', který je, myslím, výborně natočený – a který se dá vztáhnout na spoustu věcí, na povrchnost naší doby, na to, jak vnímáme skutečně podstatné věci – tak v něm už vidím zelený aktivismus, a vlastně mě tento film ruší, až otravuje. Je to tam?

Marek Dobeš: To se jim trochu vymklo z kontroly, protože tento film byl míněn zcela opačně. Ale to se někdy stane, a v angličtině se tomu říká – je to krásné slovo – overkill, přepísknout to, to znamená, že to tak překopnete, až se dostanete do přesného opaku toho, co jste chtěla. Tak tohle bylo overkill.

Martina: Jinak to mysleli? A kam to došlo? To mi musíte zrovna u tohoto filmu vysvětlit, prosím.

Marek Dobeš: Oni to mysleli tak, že jsme nedostatečně všímaví ohledně toho, co se na nás řítí, ohledně klimatické změny, a že si jí nevšímáme, že jsme zaslepení. Ale došlo to k tomu, že na to chodili lidi a říkali: Ano, progresivismus, a woke culture je už tak strašlivá, přehnaná, že se to lidé snaží vytěsňovat.“ Takže my – někteří diváci – jsme v tom viděli přesný opak, vnímali to jako satiru. Ale od začátku to bylo plánováno jako další masáž, jako další nástroj přesvědčování mas.

Martina: Velký úspěch a velký kasovní trháč byl Avatar Jamese Camerona. James Cameron říká, že příroda není náš nepřítel, s čímž se dá opravdu víc než souhlasit.

Marek Dobeš: Nevím, jestli by ebola trošku nepolemizovala, jestli by taková horečka dengue nehlasovala proti.

Martina: Ale, v každém případě mi řekněte, jak se dívat na tento ekologický film, nebo dnes už sérii?

Marek Dobeš: Je to určité míry opět nasilování toho trendu. Pan Cameron to tak zřejmě cítí, a ve své podstatě to vychází z dlouhodobého zjednodušování si života. Protože říct: „OK, v oceánu je obrovský ostrov plastů, který se stále zvětšuje, to je symbol zkázy lidstva“, to je jednoduché. A když s tímto tématem přijdu za donory, tak v této noře dostanu dostatečnou finanční základnu, abych dokument, nebo film o trosečnících, co žijí na plastovém ostrově natočil, abych poukázal na to, že příroda kvůli lidstvu trpí a že by bylo lépe, kdybychom poněkud omezili počet

Evropanů, protože ti za to zcela evidentně můžou. To je ta jednodušší cesta, jak natočit film. A proč by si všichni nutně měli komplikovat život, když ještě navíc mají pocit, že ochrana přírody je pozitivní? Ale už nedohlédnou, že tím zničíme hospodářskou prosperitu Evropy, už nedohlédnou, že tím, že to vytlačíme do Číny, že tam stejně budou vyrábět energie, ale daleko špinavější cestou. Ale to už je příliš složité.

Před druhou světovou válkou a po ní byli reprezentanty kultury levicovní umělci: Seifert, Voskovec a Werich. Dnes kulturní fronta probouzí woke, uvědomělý způsob života.

Martina: Ale vysvětlíte mi jednu věc: Když jsme za mého mládí chodili na nejrůznější soutěže, zpíváme a hraje sovětské a ruské písně, o zemi, kde zítra již znamená včera, nebo kde se včera snědlo, co se mělo sníst zítra, jak jsme tomu říkali, nebo festivaly politické písně, tak to bylo vždy více méně z donucení, protože to člověk dostal takzvaně befelem ve škole, nebo se chtěl ulít ze školy, což byl můj velmi častý případ. Ale dnes je to přímo vlna angažovaného umění – dobrovolně, s nadšením, se zaníceným výrazem.

Marek Dobeš: To je, Martino, naprosto přesná, trefená úvaha. A já na to řeknu pouze: „Dejme tomu padesát let.“ A abych to pro posluchače přirovnal, tak představme si situaci před druhou světovou válkou, představme si pro nás dnes nezpochybnitelné umělce, jako byl básník Seifert, jako byli dramatici Voskovec a Werich – ti všichni byli leví. Pan Seifert dokonce vstoupil do komunistické strany, než tedy potom na protest proti invazi v 68. roce spřátelených armád pod vedením Sovětského svazu vystoupil. Takže ti všichni byli leví, a s celou tou kulturní frontou těch – těch, kteří se proti tomu stavěli, byla promile – probouzí uvědomělý, tedy woke, jak by se řeklo dneska, uvědomělý způsob života. A to už před druhou světovou válkou. A kdybyste tehdy přišla do kavárny Slavia, kde se scházeli, posadila byste se a řekla: „Socialismus? Už přece Tomáš Garrigue Masaryk říkal, že socialismus je

problematický z těch a těch příčin“, tak by vás ukřičeli, nebo možná ještě snáz, vymlčeli: „Sedněte si jinam, paní Kociánová. Dejte si kávu někde jinde. My jsme tady kulturní fronta, a je nás většina.“

To je jeden z důvodů, proč poskytuji tenhle rozhovor, protože chci vašim posluchačům říct, že v té zdánlivě jednolité mase kulturní fronty jsou výjimky, které s tím nesouhlasí. A chci říct: „Co když je to tak, jako to bylo v době probíjení sociáku ještě před druhou světovou válkou?“ A pak přišel obrovský otřes druhé světové války, a jsme v roce 48, kdy oni chtěli změnit svět, protože ve své podstatě, když se otočili zpátky, tak tam viděli trosky a řekli si: „Předchozí systém nás dovedl až ke dvěma světovým válkám, tak pojďme najít nějaký jiný systém, který by nás zachránil.“ A drtivá většina umělců probíjela socialismus, protože si myslela, že to je vítězný los. A velká část z nich až v roce 68 pochopila, že nikoli, a odešli z té strany, postavili se, přešli třeba do disentu a začali to schytávat. Protože ty dva velké otřesy s nimi zacloumaly.

Ale my, kulturní fronta, se v současné chvíli, v měkčí podobě – protože všechno je měkčí, dneska už nejde o život, dneska jde maximálně tak možná o existenci, co se týče pracovního uplatnění – se teď kvůli všem hrozbám atomového holocaustu, které jsou velmi blízko, díky střetům bloků, nacházíme, což zní strašlivě, před druhou světovou válkou. Ale když od tohoto odhlédneme, tak se, co se týče, v uvozovkách, kulturní fronty, nacházíme před druhou světovou válkou, a tak, jako oni hromadně probíjeli socialistické smýšlení, byli uvědomělí, byli napřed, a vychovávali masy, tak současní tvůrci jsou uvědomělí, jsou woke, jsou napřed, a vychovávají masy. Ale zatímco tito umělci měli jednu tezi, a za tou šli, tak dnes je to komplikovanější a komplexnější. Dneska je tezí velké množství, takže v okamžiku, kdy se jedna z nich ukáže být mylnou a falešnou, tak nedojde k prozření, ale umělec může přeskočit na proud, na tu lodičku dalších tezí. Takže, když nevyjde

teze, že za deset let shoříme, tak můžete naskočit na tezi, že je fajn, když si necháte uříznout primární sexuální znaky, a necháte se přeoperovat na ženu, protože to je pro společnost lepší varianta.

Martina: Jaké další indoktrinační prvky můžeme v našich kinech zhusta vidět a očekávat?

Marek Dobeš: Teď vidět, nebo v budoucnu očekávat? V budoucnu si myslím, že se začne bojovat za práva zvířat, protože to je další skupina, která se může postavit proti skupině lidstva. Už dneska se říká, že zvíře zemřelo: „Umřel nám pejsek. Jak se na nás ten pejsek kouká těma očičkama.“ A tak dále a tak dále. Dřív se používala slova tak, aby se jednoznačně oddělil člověk, který má oči, od zvířete, které má světla.

Martina: Je pravda, že poslouchat teď v parku, jak probíhá povel vůči psovi: „Co to děláš? To se dělá? Copak ti panička už dávno neříkala, že takhle se nechová?“ Je to markantní. Ale to jsem teď infantilně odbočila.

Marek Dobeš: Takhle, zvířátka jsou emocionální konzervy, se kterými do určité míry nemusíte – a to je další symptom dneška – stavět smlouvu, nemusíte s nimi smlouvat. Tam je naprosto jasné, že vy jste jejich páníček, a ona jsou tak maximálně jako neškodné děti – občas udělají bobek, ale nebudou se s vámi hádat, když jim řeknete: „Ale ty, ty, ty, ale to jsi tady dělat neměl. Teď to musí panička sbírat.“ Společenská smlouva je to, co je napadáno ze všech směrů, protože lidé už nedodržují po staletí domluvené dohody, ty se přebudovávají, mění, a ještě navíc jim všichni tvrdí, že tyto dohody dodržovat nemusí. Takže lidé se budou do krve hádat o věcech, které by před tím pro ně měly být zcela automatické. A zase se vracíme zpátky k umění. Umění je v tom utvrzuje, prohlubuje pocit, že atomizovaný jedinec má pravdu, že se nemusí se společností domluvit a že ho vlastně společnost nemusí zajímat. A to je všude kolem nás. A přitom jsme přece na společnosti, na dohodě, závislí.

Podle dnešních mladých umělců je Green Deal je málo, a je potřeba jít dál. A za odvážné tvůrčí počiny pokládají to, že dělají filmy o klimatickém žalu.

Martina: Jak si posilovat ochranná a výstražná čidla, abychom to dokázali rozkrýt? Protože jsme teď vyjmenovali mnoho věcí, které už běží v našich bijácích, ať už je to woke, ať už je to cancel culture, ať už je to angažované umění – vyjmenovali jsme toho hodně. Vy jste do budoucna zmínil, že to budou práva zvířat, a pravděpodobně to bude do budoucna také euthanasie, abychom tak nějak dostali do těch našich životů víc...

Marek Dobeš: A plus – bude se všechno prohlubovat. Nedávno jsem, myslím, že to byla fakulta humanitních studií, promítal svůj první krátkometrážní filmeček. Byl jsem mladistvým intelektuálem, to je zaujalo, protože jsou to také intelektuálové, a po promítání jsem se bavil se studentkou, a říkal jsem jí: „Je to zvláštní. Proč vzniká tak málo filmů, když dneska, když digitalizace umožňuje tvořit vlastně nezávisle, takže nemusíte chodit na přehrávkové komise a zjišťovat, jak to chtějí mít, a co by jim vyhovovalo, a můžete si to udělat sám za sebe?“ Mám na to nějakou teorii, ale chci se podržet tématu. A ona mi řekla: „Já také pracuji na své ročníkové práci, a je velmi odvážná.“ A já jsem říkal: „A jaké je téma?“ A ona řekla: „Klimatický žal.“

Martina: Hm, environmentální žal. Ano.

Marek Dobeš: A já jsem jí říkal: „Ale to je přeci Green Deal Evropské unie, akorát trošku dotaženější.“ A ona řekla: „Green Deal je málo. Já jsem daleko zodpovědnější.“ A tím odpovídám, Martino, na vaši otázku: Všechno, co jsme vyjmenovali, může být ještě maximalizováno.

Martina: To znamená, že budeme do budoucna ještě více promovat sledování. Když jsem viděla film Circle, tak jsem si říkala, že tento film skončí tím, že se nakonec přijde na to, že všichni hrdinové mají být sledováni na každém kroku, takže se ukáže, že to není ono. Ale tento film končí překvapivě, pro mě tedy překvapivě, že ještě houšť

a větší kapky. Dobře, začneme pravděpodobně ještě více polidšťovat umělou inteligenci, to asi také můžeme očekávat v našich kinech a dokumentech.

Marek Dobeš: A pak získá nějaká práva. To se stane. Váš počítač bude mít právo, já nevím, na odpočinek. Proč by měl větrák běžet 24/7? Váš notebook si zaslouží v neděli volno.

Martina: Řekněte mi, je to třeba také i tak, že nás tvůrci na určité věci připravují? V posledních letech jsem zaznamenala nejenom to, jak se věnujeme nejrůznějším apokalypsám a armagedonům, a zároveň setkáním s mimozemskými civilizacemi.

Marek Dobeš: S hmyzozemskými civilizacemi.

Diskutovat, nepředpokládat, že pravda je jasná a zjevená, hledat pravdu bez toho, že bychom umlčovali ostatní – to je smysl českých dějin

---

Martina: To už šumluji. Myslíte si, že i toto může být druhý plán?

Marek Dobeš: Musím říct, že jsem sice scifista, ale toto si nemyslím. Je teoreticky možné, že to tvůrci vycití a že se k tomu podvědomě nějakým způsobem přiklánějí, protože zeitgeist k tomu směřuje, nebo se už něco ví, nebo něco prosakuje, nebo možná cíleně něco prosakuje. Ale spíš si to nemyslím. Spíš si myslím, že příklon k těmto katastrofám vychází z celkového pocitu ohrožení. Protože uvědomme si, že rozvolňování toho, co platilo ještě před dvaceti lety, je tak rychlé, a probíhá na tolika úrovních, že v podstatě všichni z nás cítí obavy z toho, jak budou žít naše děti, a děti našich dětí, a začínáme se ptát, kde brzdit, kde jít proti, kde aspoň udělat to, co Češi vždycky uměli, a to, co považuju za, do určité míry, a teď budu totálně obecný – za smysl českých dějin – a to je tázat se a diskutovat bez toho, aniž bychom si některá témata zakazovali. Podle mého názoru, už od mistra Jana Husa, už před ním samozřejmě, a také Jan Ámos Komenský, Tomáš Garrique Masaryk, Václav Havel, Václav Klaus – ti všichni trvají na tom: „Pojďme diskutovat. Pojďme hledat pravdu. Nepředpokládejme, že pravda je

jasná a zjevená, ale pojdme ji dennodenně hledat, a pojdme ji hledat, aniž bychom druhé umlčovali.“ To je podle mě smysl českých dějin. A to je podle mě taky krédo, které by si – nejenom filmoví tvůrci, ale i spisovatelé, a další tvůrci – měli sami sobě dávat.

Martina: A není možné hledat a diskutovat, když některá slova, pojmy, události předem vytkneme před závorku, což je mimochodem také slovo „vlastenec“. A já bych řekla, že jste se opravdu odvázel, když jste veřejně prohlásil: „Vážím si všech, kdo jsou skuteční vlastenci, jelikož v poslední době dostává slovo ‚vlastenec‘ pejorativní přídech, protože se vyslovuje jako flastenci.“ Řekněte mi, kdo jsou podle vás skuteční vlastenci, a proč toto slovo a tento termín, tento pojem, význam, je teď, v současné veřejné diskusi a kultuře tak rušivý?

Marek Dobeš: Bohužel za to mohou z velké části veřejní intelektuálové, a obecně umělci, že cit, který se pojí se slovem „vlastenec“ automaticky, nějakým způsobem začali potlačovat, začali ho vymlčovat, začali se mu vyhýbat, a začalo jim páchnout. A v okamžiku, kdy se toto stane, tak se tohoto citu chopí ulice, a chopí se ho mnohdy, řekněme, z vulgarizovaným způsobem. Ale slovo „vulgární“ bych spíš vzal jako třeba á la vulgáta, třeba, tedy „jednodušším způsobem“. A v tu chvíli má najednou veřejný intelektuál ještě více pocit, že se nebude snižovat na úroveň ulice, že už je to přežilé slovo a že vlastně mezi nás nepatří.

Vy jste se, Martino, před tím ptala, jakým způsobem se bránit zesilování různých trendů. Já si myslím, že hodně pomáhá číst, protože v knížkách, na rozdíl od filmů, a dalších uměleckých disciplín, můžete vyprávět komplexně, a v neposlední řadě knížku napíšete vy sama, a maximálně ještě někoho ukecáte, aby vám ji vydal. Tam není tým tvůrců, které musíte přesvědčit. Takže číst. A v okamžiku, kdy čtete, například začnete číst legionářskou literaturu, tak zjistíte, že oni doslova a do písmene za naši společnou vlast cedili krev, oni obětovali životy. Nemluvím schválně o husitství, nemluvím o Janu Žižkovi, protože tam i díky komunistické

indoktrinaci k tomu můžou mít různí posluchači různý pohled. Ale myslím, že na legionáře snad máme všichni v drtivé většině pohled stejný. To byli obětaví vlastenci, kteří se v cizině pro Masarykovu myšlenku přímé akce obětovali, a obří množství jich tam zůstalo. Tyto hřbitovy teď bohužel nejsou v Rusku obhospodařovány, ale vyprávějí o tom zcela jasně. A někteří, kteří se vrátili, začali psát literaturu, a po těch letech k vám najednou tito lidé promlouvají a říkají: To, že ty tady žiješ v nějakém komfortu, a můžeš tvořit své filmy, že můžeš tvořit v češtině a že máš pocit české sounáležitosti, máš jenom proto, že my jsme za tebe obětovali své životy, přišli jsme o své spolubojovníky. A když si toto přečtete, tak nikdy nemůžete slovo „vlastenec“ označit za slovo s negativní konotací, nikdy vám toto slovo nemůže škaredě páchnout, protože je v něm obsaženo obrovské množství práce, potu, krve, slz našich předchůdců.

Martina: A sebeobětování.

Marek Dobeš: A sebeobětování, aby my jsme mohli pokračovat. Tedy v okamžiku, kdy začneme vůči tomuto slovu být automaticky povýšení, tak v tu chvíli znevažujeme vlastně naši vlastní minulost, a jejich práci. My si vlastně v tu chvíli nevážíme toho, co oni obětovali.

My, umělci, aniž bychom zásadně trpěli, můžeme být originální, odvážní a nezávislí, můžeme jít proti progresivismu, klást otázky a otevírat témata, které se oni snaží zavřít

---

Martina: Já teď řeknu poznámku, která zdánlivě nesouvisí, ale jelikož teď hledám bydlení, tak jsem v minulých dnech navštívila asi tři domečky, a na všech mě zaujalo, že tam nebyla knihovna. Dvě obří obrazovky – to v každém domě – ale nebyla tam knihovna. To jenom tak narážím na to, co jste řekl – že je potřeba číst.

Marek Dobeš: Abych byl pozitivní, tak výskyt knihobudek v našem prostoru – to je velmi pozitivní aspekt. Ano, samozřejmě, antikváři asi z toho budou nešťastní. Ale to, že můžete jít do parku, a můžete si tam knížky aspoň projet, máte je před sebou, byť třeba doma

nemáte knihovnu – tak na to v našich parcích máme knihovny, a to je velmi pozitivní aspekt. Zatímco jsme tady hovořili o negativních aspektech, tak chci vypíchnout jeden vysoce pozitivní.

Martina: A dokonce i na autobusových zastávkách jsou už zřízené v podstatě pokojíčky s knihovnou.

Marek Dobeš: Maličké knihobudečky, a tam si můžete přečíst Boženu Němcovou, můžete si přečíst Jindřicha Šimona Baara. Tedy spisovatele, po kterých byste nikdy nesáhli, si teď vezmete třeba na louce.

Martina: V Čestíně na autobusové zastávce jsem našla Ovidia: „I dělník ve šroubárně si může přečíst Ovidia v originále“, říká stará česká komedie. Marku Dobeši, vy jste se teď pokusil skončit vesele a optimisticky. Ale řekněte mi, mám ještě zkoušet doplnit to otázkou, zda-li to, co teď žijeme, je jistý druh úpadku kultury a kulturnosti, nebo je to cyklický jev?

Marek Dobeš: Já opět budu, si myslím, pozitivní. My podle mého názoru žijeme v historické době, najednou můžeme rozumět feudalismu, protože to, co se tady teď děje, je do určité míry neofeudalismus. Můžeme rozumět tomu, co to obnášelo, když nastupoval socialismus, komunismus, můžeme rozumět tomu, co to byla normalizace, ale můžeme i porozumět tomu, co to byli vlastenci a buditelé. A chci skončit totálně pozitivně: My, umělci, ve své podstatě v současné chvíli, aniž bychom nějak zásadně trpěli, můžeme být originální, odvážní, a nezávislí, protože můžeme jít proti progresivistickým větrům, můžeme klást otázky, můžeme otevírat témata, které se oni snaží zavřít, a nehrozí nám – jak říkali moji oblíbení středověcí autoři – bezživotí.

Martina: To ne, ale hrozí vám, že nedostanete zakázku. Hrozí vám, že už si nenapíšete scénář. Hrozí vám, že když ho napíšete, tak ho nikdo kvůli vašemu jménu nenatočí. Tedy, že nebudete v bezživotí, ale budete velmi ztišený.

Marek Dobeš: Aspoň to má nějakou cenu. Aspoň platíte nějakou cenu a cítíte, že to za to stojí.

Martina: Marku Dobeši, já vám moc děkuji za tu odvahu, děkuji za nadšení, a za to odhodlání, a těším se do kina.

Všechny příspěvky s Marek Dobeš

Diskuze:

Napsat komentář

E-mailová adresa nebude publikována.